

Köszöntő és megnyitó (szerkesztett változat)

Köszöntök minden kedves jelenlévőt, aki megtisztelt bennünket azzal, hogy eljött a „Táji örökségünk megőrzéséért” kiállítás megnyitójára és a megnyitót követő beszélgetésre, amit az Európa Tanács Európai Táj Egyezménye hazai kihirdetésének tizedik évfordulója alkalmából közösen rendeztünk a Földművelésügyi Minisztérium környezetügyért felelős államtitkárságával.

Köszöntöm

- azoknak a tárcáknak a képviselőit, akik a Földművelésügyi Minisztériummal együtt felelősei az egyezmény végrehajtásának;
- az egyezményhez kötődő Tájdíj pályázatok nyerteseit, azokat a civil szervezeteket és önkormányzatokat, akik nagyszerű programokkal, nemegyszer áldozatos munkával óvják azt a tájat, ahol élnek;
- a kutatókat, tervezőket, építészeket, az önkormányzatoknál, járási és kormányhivataloknál, nemzeti park igazgatóságoknál dolgozó szakembereket, akiknek napi feladatuk a táj védelme, a fenntartható módon való hasznosítás biztosítása.

Szomorú kötelességem jelezni, hogy többen meghívott előadóink és részt vevőink közül azért nem tudnak most velünk lenni, mert Mőcsényi Mihály professzor, a magyar és a nemzetközi tájépítészet kimagasló alakjának temetése a mai napon van Balatongyörökön. Az ő emléke előtt is tisztelgünk ezzel a kiállítással és a mai beszélgetéssel.

Egy tájról szóló európai egyezmény létrehozásának lehetőségében annak idején sokan kételkedtek, ahogy ezt maga Luginbühl professzor, aki az Európa Tanács felkérésére részt vett az egyezmény megszövegezésében, említette nemrégiben egy nemzetközi környezetjogi vitában, az idő azonban nem a kételkedőket igazolta. Olyannyira hogy a környezeti jog oktatáskor a környezethez való jog egyik alapeleme, az emberhez méltó környezet biztosításának egyik eszközeként az Európai Táj Egyezmény alkalmazását szoktam kiemelni.

Az ombudsmani hivatal hosszú évek óta szívügyének tekinti, hogy a táj védelme méltó helyére kerüljön mind a jogalkotásban, mind a jogalkalmazásban. Bár sem a korábbi Alkotmányban nem volt, sem a jelen Alaptörvényben nincs közvetlenül nevesítve a táj az alapjogi védelem tárgyaként, ám a táj azoknak az elemeknek a sajátos komplex rendszere, amelyeket az Alaptörvény a nemzet közös öröksége, illetve a nemzeti vagyon részeként különös védelemben részesít. E miatt a jövő nemzedékek érdekeinek védelmét ellátó szószólók munkájuk során mindig nagy figyelmet fordítanak arra, hogy a táj védelme, tervezése, kezelése miként tudja ezt elősegíteni.

Megemlítek néhány ügyet, ahol ebbéli meggyőződésünknek hangot adtunk:

- Magyarország árvízi kockázatkezelési tervét véleményezve megállapítottuk, hogy abban megjelennek a kockázatkezelésnek a természet és a táj védelmével összhangban álló módjai. Ezeket elismerve is szükséges azonban e szempontok figyelembevételének erősítése, szélesítése, koherensebbé tétele. Javasoltuk, hogy a kockázatkezelési célok egészüljenek ki a természet- és tájvédelem szempontjából alapvető fontosságú „teret a folyóknak” céllal, hogy, ahol lehetséges, megfontolják az árterületek fenntartását vagy helyreállítását. Hangsúlyoztuk, hogy a nagyvizek, illetve a nagyvizek káros hatásai csökkentésének többféle megoldása van a hullámtér növelésétől kezdve a hullámtéri művelési ág változtatásán át a Nemzeti Vidékfejlesztési Stratégia ártéri tájgazdálkodás alprogramjának végrehajtásáig.

- a Fatestvér Programról szóló, az Országgyűlésnek 2016. novemberében benyújtott jogalkotási javaslatnak ugyancsak vannak a táj védelméhez szorosan kötődő részei. A javaslat a Program keretében ültetett fák speciális jogvédelmén túl megállapítja, hogy megengedhetetlen a már meglévő faállomány romlásának kockázata. Ezért a Program szerves része a hazai fakincs hatékony védelmére vonatkozó szabályok kialakítása, kiemelt figyelmet fordítva arra, hogy – jóllehet az ember által átalakított városias környezetben a közterületen álló fák ökológiai szolgáltatásai igen jelentősek, és gyakran csak e zöld felületek adják a városlakók utolsó kapcsolatát a természettel – azok védelme sem eljárási, sem anyagi jogi szempontból nem elégséges.
- Örömmel fogadtuk a Nemzeti Tájstratégia kidolgozását és elfogadását, ami az Európai Táj Egyezmény hazai megvalósításának is része, és várjuk a természet védelméről szóló törvény felhatalmazása alapján készülő kormányrendeletet, ami a táj jellege, a természeti értékek, az egyedi tájértékek és a tájképi adottságok megóvására vonatkozó szabályokat fogja tartalmazni

A „Táji örökségünk megőrzéséért” kiállításnak 2013 óta immár harmadszor helyszíne az Alapvető Jogok Biztosának Hivatala. A kiállítás megnyitása mindig nagyszerű alkalmat ad arra, hogy ne csak olvassuk a kiállítás tablóin írottakat, ne csak gyönyörködjünk a képekben, hanem beszéljünk is arról mi tettünk és mit kívánunk tenni az Európai Táj Egyezmény megvalósításáért, a tájban is testet öltő közös örökségünk megőrzéséről és megismerjük azok tapasztalatait, akik minderről felelősen gondolkodnak és cselekednek.

Ennek szellemében a kiállítást megnyitom, és átadom a szót dr. Rácz András úrnak, a Földművelésügyi Minisztérium környezetügyért felelős helyettes államtitkárának, hogy ismertesse az Európai Táj Egyezmény végrehajtásából adódó hazai feladatokat és az eddigi eredményeket.